

Publicatie van het Ministerie van
Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Productie
directie Voorlichting,
Leo Wijnhoven

Vormgeving
Maarten Balyon, grafische vormgeving,
Zoeterwoude

Druk
Sdu Grafisch Bedrijf bv, Den Haag

Uitgave
februari 2002

OCenW31.083/35.000/08B2001G152

Gratis exemplaren van deze
publicatie zijn telefonisch te bestellen
bij de Postbus 51 infolijn, onder
vermelding van het AOCenWnummer.

Postbus 51-Infolijn
Telefoon (0800) 8051 gratis
Elke werkdag van 9.00-21.00 uur of
via internet onder www.postbus51.nl
[kies brochure] (dit is uitsluitend
bedoeld voor bestellingen).

AOCenW 2001.2

Deze publicatie staat ook op internet
onder: www.minocw.nl/rugzakje/

Nederland gaat digitaal.

Met de rugzak naar school

Leerlinggebonden financiering
voor ouders
van schoolgaande kinderen
met een handicap of stoornis

OCenW

Ouders van kinderen met een handicap of stoornis willen tegenwoordig een bewuste keus maken voor een school die het beste bij hun kind past: de school in de buurt of een speciale school. Kiezen ze voor een reguliere school in de buurt, dan moet deze school wel de juiste zorg en aandacht kunnen besteden aan hun kind. Daarom komt er meer samenwerking tussen reguliere en speciale scholen, zodat ze samen onderwijs op maat en goede zorg kunnen bieden aan gehandicapte kinderen. Ouders krijgen meer mogelijkheden als het gaat om een keuze tussen een reguliere of een speciale school. Het is belangrijk dat ouders samen met een reguliere of speciale school tot een juiste keuze komen die in het belang is van het kind. Dit kan een keuze zijn voor een reguliere, maar ook voor een speciale school.

Wat is de rugzak?

De rugzak, officieel heet het leerlinggebonden financiering, is bedoeld om ouders meer keuzevrijheid te geven tussen regulier en speciaal onderwijs voor hun kind. De extra middelen die voor een kind met een handicap of stoornis nodig zijn om onderwijs te volgen, gaan als het ware in een rugzakje mee als het naar een reguliere school gaat. Overigens krijgen ouders die middelen niet zelf in handen. Die zijn bestemd voor de school. Een deel is bestemd voor de begeleiding door een speciale school. Een ander deel is bedoeld voor bijvoorbeeld remedial teaching voor schrijven, lezen of rekenen. En tenslotte krijgt de school ook extra geld voor het aanschaffen van extra leermiddelen, zoals een speciale reken- of leesmethode, een speciale pen of een aangepast bureau. Het kan zijn dat uw kind ook een persoonsgebonden budget krijgt. Dit is niet bedoeld voor onderwijsvoorzieningen, maar voor (para-)medische begeleiding van uw kind. Heeft uw kind veel hulp nodig, dan kunnen in sommige gevallen de zorg en begeleiding van uw kind op school ook uit het persoonsgebonden budget worden betaald.

Waarom leerlinggebonden financiering?

Leerlinggebonden financiering gaat, in het schooljaar 2003-2004 van start. Ook nu kunnen reguliere scholen extra begeleiding en middelen aanvragen voor leerlingen met een handicap. Alleen moeten ze dat elk jaar opnieuw doen en zijn de mogelijkheden niet voor alle typen handicaps en stoornissen gelijk. Zowel voor de school als voor de ouders is dat een onzekere situatie. Dit verandert met de inwerkingtreding van de regeling leerlinggebonden financiering. Bovendien kunnen de ouders dan meebeslissen over de besteding van middelen.

Wat zijn reguliere, speciale en bijzondere scholen?

Kinderen met een stoornis of handicap kunnen met extra voorzieningen naar een reguliere school bij hen in de buurt. Ook kunnen ze naar speciale scholen. Dit zijn scholen die hun onderwijs afstemmen op de handicap of stoornis van een kind. Zo zijn er speciale scholen voor blinde kinderen, voor dove kinderen of voor kinderen met een verstandelijke of lichamelijke handicap. Ook zijn er speciale scholen voor kinderen met ernstige leer- of gedragsproblemen.

Daarnaast zijn er speciale scholen voor basisonderwijs. Deze scholen zijn bedoeld voor kinderen met leer- en opvoedingsproblemen, en voor moeilijk lerende kinderen. Dus voor kinderen die het op een 'gewone' basisschool echt niet redden. Deze scholen vallen onder het Weer Samen Naar School-beleid. De basisschool kan u hierover meer vertellen.

Voor de duidelijkheid: bijzondere scholen zijn niet-openbare scholen. Bijvoorbeeld christelijke of islamitische scholen, maar ook niet-openbare Montessori, Jenaplan of Daltonscholen.

Samenwerking

De speciale scholen blijven bestaan. Hun rol wordt alleen maar belangrijker. Hun deskundigheid en kwaliteit zetten ze in voor alle kinderen met een handicap of stoornis, of ze nu naar het reguliere of het speciale onderwijs gaan. Speciale en reguliere scholen gaan meer samenwerken om op die manier ieder gehandicapt kind optimale zorg en aandacht te kunnen geven. Speciale scholen zullen hun deskundigheid zowel voor de eigen school als voor hulp aan reguliere scholen inzetten.

Speciale scholen gaan niet alleen intensiever samenwerken met reguliere scholen, maar ook met elkaar. Hun deskundigheid bundelen ze in Regionale Expertise Centra (REC's). Er komen drie soorten REC's, al naar gelang het soort handicap of stoornis van uw kind. De scholen voor visueel gehandicapten doen niet mee met de leerlinggebonden financiering.

Voor wie is leerlinggebonden financiering?

Leerlinggebonden financiering is bedoeld voor kinderen met een handicap of stoornis die extra voorzieningen nodig hebben om basis- of voortgezet onderwijs te kunnen volgen. Het gaat om kinderen met verstandelijke, zintuiglijke of lichamelijke handicaps, om kinderen met psychiatrische problemen of ernstige leer- en/of gedragsproblemen, om kinderen met een meervoudige handicap of om langdurig zieke kinderen. Het gaat dus om kinderen die aantoonbaar zonder extra begeleiding geen reguliere school kunnen bezoeken. Deze kinderen komen in aanmerking voor leerlinggebonden financiering.

Wie beoordeelt of leerlinggebonden financiering wordt toegekend?

Voor kinderen met een handicap of stoornis is het reguliere aanbod op school vaak niet voldoende. Zij hebben extra voorzieningen nodig om onderwijs te kunnen volgen. De vraag is welke kinderen die voorzieningen écht nodig hebben. Om dit te beoordelen komt er per Regionaal Expertise Centrum een onafhankelijke commissie. Daar moeten ouders een verzoek indienen. Deze Commissies voor de Indicatiestelling (CvI), zoals ze officieel heten, beoordelen op grond van landelijke criteria of een kind toelaatbaar is tot een speciale school dan wel voor leerlinggebonden financiering. Zo'n commissie put daarvoor onder meer uit bestaande medische dossiers over het betreffende kind en uit een onderwijskundig rapport als uw kind al op school zit. Beslist de commissie dat een kind niet toelaatbaar is, dan gaat het naar een 'gewone' school of naar een speciale school voor basisonderwijs. Zijn ouders het niet met de beslissing eens, dan kunnen ze eventueel bij de rechter tegen zo'n besluit in beroep gaan.

Regulier of speciaal onderwijs?

Als een kind geïndiceerd is, dan kunnen ouders een keuze maken voor regulier of speciaal onderwijs. Het REC kan ouders helpen bij het maken van een keuze. Daarna gaan ze een gesprek aan met een school, regulier of speciaal. In dit gesprek geeft de school aan welke mogelijkheden er zijn om het kind onderwijs te bieden. Ouders vertellen wat zij verwachten van de school. Een reguliere school mag een kind alleen weigeren als er geldige redenen voor zijn. Als ouders het gevoel hebben dat de school geen goed onderwijs kan bieden aan hun kind, is het niet in hun belang en dat van hun kind om toelating af te dwingen. Een speciale school mag een leerling niet weigeren op grond van de aard van de handicap. Mocht na enige tijd blijken dat de gekozen school toch niet goed bij uw kind past, is het mogelijk voor een andere school, regulier of speciaal, te kiezen.

Wat is een handelingsplan?

Als een reguliere school instemt met plaatsing, dan maakt de school vervolgens een handelingsplan. Dit gebeurt in overleg met de ouders en de speciale school die de begeleiding gaat verzorgen. In het plan staat wat men wil bereiken in het onderwijs aan de leerling en op welke manier. Als de ouders hiermee akkoord gaan, komt de rugzak beschikbaar voor de school en kan het plan worden uitgevoerd. Met de middelen uit de rugzak kan de school het kind extra aandacht en ondersteuning bieden. Bovendien koopt de school met deze middelen ondersteuning vanuit het speciaal onderwijs in. Trouwens, ook als het kind naar een speciale school gaat moet er een handelingsplan worden opgesteld en kunnen ouders meebeslissen over het onderwijsaanbod voor hun kind.

Wat moet er in het handelingsplan staan?

Het plan bevat in ieder geval:

- het niveau van de leerling op het moment dat het handelingsplan tot stand komt;
- de onderwijsdoelen (kerndoelen of specifieke doelen) die de school voor de leerling nastreeft;
- welke maatregelen de school neemt (bijvoorbeeld individuele begeleiding, remedial teaching);
- welke externe deskundigen worden ingeschakeld;
- welke speciale voorzieningen worden getroffen;
- de manier waarop de rugzak wordt ingezet, bijvoorbeeld voor het aanstellen van een remedial teacher, extra uren leerkracht of ambulante begeleiding van de leerling en de leerkracht;
- de manier waarop de vorderingen van de leerling worden gevolgd en geregistreerd.

De volgende punten zouden ook in het handelingsplan kunnen worden opgenomen:

- op welke manier en hoe vaak hebben ouders en school overleg?
- wie neemt het initiatief voor dit overleg?
- op welke wijze worden ouders op de hoogte gehouden van de vorderingen?

Wat doen Regionale Expertise Centra?

Speciale scholen verzorgen het onderwijs aan leerlingen op hun school en de ambulante begeleiding aan reguliere scholen waar kinderen met een handicap of stoornis les krijgen. Daarnaast kunnen ouders bij een REC terecht voordat ze naar de Commissie voor Indicatiestelling gaan die beslist of hun kind een rugzak krijgt. Bij elk REC hoort zo'n commissie.

Het REC adviseert ouders hoe ze een verzoek om indicatiestelling, zoals het officieel heet, moeten indienen. Ook kan het REC ouders helpen bij de keuze van een school en bieden ze ondersteuning als ouders met die school gaan praten over het opstellen van een handelingsplan.

Wat moet u als ouder van een kind met een handicap of stoornis doen?

1a Uw kind zit al op school

Als uw kind al op een reguliere of speciale school zit, dan hoeft u voorlopig niets te doen. Wanneer de leerlinggebonden financiering in 2003 begint, kunt u wachten tot u het verzoek krijgt uw kind te laten indiceren. Of u kunt zelf contact opnemen met uw school.

1b Uw kind gaat in het schooljaar 2002-2003 voor 't eerst naar school
U heeft een kind met een handicap dat in het schooljaar 2002-2003 voor 't eerst naar een speciale school gaat. Dan moet u zich nu nog aanmelden bij de commissie van onderzoek van die speciale school. Gaat uw kind in het schooljaar 2002-2003 voor het eerst naar een reguliere school, dan kan die school nog volgens de oude regels extra begeleiding of geld aanvragen. Wanneer de leerlinggebonden financiering in 2003 begint, kunt u wachten tot u het verzoek krijgt uw kind te laten indiceren. Of u kunt zelf contact opnemen met uw school.

1c Uw kind gaat in het schooljaar 2003-2004 voor 't eerst naar school
Gaat uw kind in het schooljaar 2003-2004 voor 't eerst naar school, dan gaat u naar de Commissie voor Indicatiestelling. Per Regionaal Expertise Centrum (REC) komt er zo'n commissie. Het REC kan u adviseren hoe u een verzoek om indicatiestelling moet indienen.

2 De Commissie voor Indicatiestelling kijkt of uw kind in aanmerking komt voor leerlinggebonden financiering. Zij doet dat aan de hand van landelijke criteria en op basis van de medische dossiers en de IQ-test van uw kind, aangevuld door een onderwijskundig rapport als uw kind al op school zit.

3 Beslist de Commissie voor Indicatiestelling dat uw kind toelaatbaar is tot het speciaal onderwijs dan wel voor leerlinggebonden financiering, dan kunt u zelf bepalen of uw kind naar een reguliere of een speciale school gaat. Ook hierover kunt u advies inwinnen bij het REC.

4 Met de school van uw keuze gaat u een gesprek aan. U vertelt wat u verwacht van de school en de school geeft aan wat zij voor uw gehandicapte kind kan betekenen. Ook hierbij kunt u het REC vragen u te helpen. Gaat het om een reguliere school, dan mag deze uw kind alleen weigeren als daar geldige redenen voor zijn. Wordt uw kind toegelaten, dan stelt de school een handelingsplan op. Kiest u voor een speciale school, dan moet deze uw kind in beginsel toelaten. Natuurlijk moet de handicap van uw kind wel passen bij deze school. Mocht de keuze voor een school achteraf niet bevallen, dan kunt u altijd voor een andere school, regulier of speciaal, kiezen.

Wilt u meer weten?

- Informeer dan bij de school waar uw kind nu naartoe gaat.
- Gaat uw kind nog niet naar school, dan kunt u bij de dichtstbijzijnde speciale school informatie opvragen.
- Regionale Expertise Centra (REC's) zijn nog in oprichting. In 2003, als alle REC's er zijn, kunt u daar terecht. Het adres kunt u dan bij een school in uw omgeving vragen.
- Wilt u weten hoe het staat met de invoering van de rugzak of leerlinggebonden financiering, dan kunt u bellen naar Publieksvoorlichting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen: tel 079- 323 3270 (op werkdagen van 9.00-12.30 uur en van 13.30-16.00 uur).
U kunt uw vraag ook per e-mail stellen: info@minocw.nl

Informatieve websites:

www.leerlinggebondenfinanciering.nl
www.wegbereiders.nl (REC's)
www.oudersenrugzak.nl
www.tcai.nl (indicatiestelling)